

INFORMACJA O DZIAŁALNOŚCI
FUNDACJI NADZOROWANYCH
PRZEZ MINISTRA
ŚRODOWISKA/MINISTRA KLIMATU
ZA 2020 ROK

NA PODSTAWIE NADESŁANYCH SPRAWOZDAŃ MERYTORYCZNYCH
Z DZIAŁALNOŚCI FUNDACJI ZA 2020 ROK

Opracowanie:

Magdalena Łuczyk-Słoma

Warszawa, dnia \$DATA r.

1.	WSTĘP	2
2.	INFORMACJE OGÓLNE	2
3.	ZAKRES NADZORU NAD FUNDACJAMI MINISTRA	2
3.1.	WYNIKAJĄCY Z ART. 12 UST. 1 USTAWY O FUNDACJACH	2
3.2.	WYNIKAJĄCY Z ART. 13 USTAWY O FUNDACJACH	3
3.3.	WYNIKAJĄCY Z ART. 14 UST. 1 USTAWY O FUNDACJACH	3
3.4.	WYNIKAJĄCY Z ART. 14 UST. 2 USTAWY O FUNDACJACH	3
3.5.	WYNIKAJĄCY Z ART. 14A USTAWY O FUNDACJACH	3
3.6.	WYNIKAJĄCY Z ART. 15 UST. 2 USTAWY O FUNDACJACH	3
4.	DZIAŁANIA NADZORCZE MINISTRA KLIMATU I ŚRODOWISKA W 2020 R.	4
5.	DZIAŁANIA ZMIERZAJĄCE DO USPRAWNINIENIA NADZORU NAD FUNDACJAMI	5
6.	ANALIZA DZIAŁALNOŚCI FUNDACJI	5
6.1.	ANALIZA SPRAWOZDAWCZOŚCI	5
6.2.	ANALIZA GŁÓWNYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ MERYTORYCZNYCH REALIZOWANYCH PRZEZ FUNDACJE W 2020 ROKU	8
6.3.	ANALIZA DANYCH FINANSOWYCH Z DZIAŁALNOŚCI FUNDACJI ZA 2020 ROK	10
6.4.	ORGANIZACJE POŻYTKU PUBLICZNEGO ANALIZA DANYCH Z DZIAŁALNOŚCI	14
7.	INFORMACJA O ZADANIACH ZLECONYCH PRZEZ MINISTERSTWO KLIMATU I ŚRODOWISKA FUNDACJOM W 2020 ROKU	18
8.	WNIOSKI KOŃCOWE	18

ZAŁĄCZNIKI:

1. WYKAZ FUNDACJI NADZOROWANYCH PRZEZ MINISTRA KLIMATU I ŚRODOWISKA WEDŁUG STANU NA DZIEŃ 31 GRUDNIA 2020 R.

1. WSTĘP

Poniższy dokument został opracowany na podstawie danych przekazanych przez podległe ministerstwu fundacje i stanowi kolejne opracowanie roczne na temat nadzoru Ministra Klimatu i Środowiska nad działalnością tych organizacji pozarządowych. Na podstawie ustawy z dnia 6 kwietnia 1984 r. *o fundacjach* (Dz. U. z 2020 r. poz. 2167 j.t., zwaną dalej „*uof*”), minister sprawuje pośredni nadzór nad fundacjami (nadzór bezpośredni sprawowany jest przez sąd). Zgodnie z ustawą z dnia 4 września 1997 r. *o działach administracji rządowej* (Dz.U. z 2021 poz. 1893 j.t) Minister Klimatu i Środowiska kieruje działami administracji rządowej: klimat, środowisko oraz energia. Fundacje, których cele statutowe związane są z ww. działami, wchodzą pod nadzór Ministra Klimatu i Środowiska.

Powyższe zadanie wynikające z właściwości ministra zgodnie z „*Regulaminem organizacyjnym Ministerstwa Klimatu i Środowiska*” sprawuje Departament Edukacji i Komunikacji Ministerstwa Klimatu i Środowiska (dalej „*DEK*”).

Na dzień 25 kwietnia 2022 r. sprawozdanie merytoryczne ze swojej działalności złożyły 544 fundacje na 725 zobowiązanych, co stanowi 75%. Niniejsze sprawozdanie nie zawiera sprawozdań merytorycznych złożonych po dniu 25 kwietnia 2022 r. Załącznikiem do niniejszego dokumentu jest wykaz fundacji nadzorowanych przez Ministra Klimatu i Środowiska w 2020 r.

2. INFORMACJE OGÓLNE

Mianem fundacji określa się organizację pozarządową o określonej formie prawnej. Powoływana jest ona, aby realizować użyteczne cele społeczne, której istotnym substratem jest kapitał przeznaczony na realizację statutu zawierającego określone cele i reguły dysponowania kapitałem.

Organy fundacji (zarządy) zobowiązane są do aktualizacji postanowień w statutach i odpowiednio wpisów w Krajowym Rejestrze Sądowym w zakresie informacji o właściwym ministrze oraz zgłaszania zmiany innych danych, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 20 sierpnia 1997 r. *o Krajowym Rejestrze Sądowym* (Dz. U. z 2021 r. poz. 112 j.t.).

Fundacje mają obowiązek składania corocznie właściwemu ministrowi sprawozdania merytorycznego ze swojej działalności (art. 12 ust. 2 *uof*). Zakres sprawozdania został określony w rozporządzeniu Ministra Sprawiedliwości z dnia 8 maja 2001 r. *w sprawie ramowego zakresu sprawozdania z działalności fundacji* (Dz. U. z 2020 poz. 36 j.t.).

3. ZAKRES NADZORU NAD FUNDACJAMI MINISTRA

Uof nadaje Ministrowi Klimatu i Środowiska następujące uprawnienia pozwalające na kontrolę podległych mu fundacji tj.:

3.1 WYSTĄPIENIE DO SĄDU Z WNIOSEM O ORZECZENIE ZGODNOŚCI DZIAŁANIA FUNDACJI Z PRZEPISAMI PRAWA I STATUTEM ORAZ CELEM W JAKIM ZOSTAŁA USTANOWIONA FUNDACJA (ART. 12 UST. 1 UOF).

Podstawą ww. wniosku jest posiadanie przez Ministra informacji o uchylaniu się przez fundację od obowiązków, nałożonych przepisami prawa. Sytuacja ma miejsce m.in. gdy fundacja nie wywiązuje się z obowiązku składania corocznego sprawozdania z działalności, co uniemożliwia prowadzenia nadzoru; nie udziela odpowiedzi na pisma organu nadzoru; prowadzi działania niezgodne z prawem, statutem oraz z celem fundacji; nie podejmuje żadnej działalności od chwili zarejestrowania i uzyskania osobowości prawnej.

3.2 WYSTĄPIENIE DO SĄDU O UCHYLENIE UCHWAŁY ZARZĄDU FUNDACJI, POZOSTAJĄCEJ W RAŻĄCEJ SPRZECZNOŚCI Z CELEM LUB POSTANOWIENIAMI STATUTU LUB PRZEPISAMI PRAWA; WSTRZYMANIE WYKONYWANIA UCHWAŁY DO CZASU ROZSTRZYGNIĘCIA SPRAWY (ART. 13 UOF).

Z uwagi, iż odpisy uchwał przekazywane są wraz ze sprawozdaniem merytorycznym za rok ubiegły, Minister ma ograniczoną możliwość do stosowania powyższego działania w ramach nadzoru.

3.3 WYZNACZENIE ODPOWIEDNIEGO TERMINU DO USUNIĘCIA UCHYBIEŃ W DZIAŁALNOŚCI ZARZĄDU; ŻĄDANIE DOKONANIA W WYZNACZONYM TERMINIE ZMIANY ZARZĄDU FUNDACJI (ART. 14 UST. 1 UOF).

Powyższe uprawnienie ma zastosowanie w momencie gdy działania zarządu fundacji w istotny sposób naruszają przepisy prawa lub postanowienia jej statutu, albo działania zarządu są niezgodne z celem w jakim została powołana fundacja.

3.4 WYSTĄPIENIE DO SĄDU O ZAWIESZENIE ZARZĄDU I WYZNACZENIE ZARZĄDCY PRZYMUSOWEGO (ART. 14 UST. 2 UOF).

Ww. wniosek Minister kieruje do sądu w przypadku bezskutecznego upływu terminu o którym mowa w pkt. 3.3 np. w przypadku nie przekazania pomimo wezwania przez Ministra do złożenia przez fundację sprawozdania z działalności fundacji za dany rok kalendarzowy, albo dalszego uporczywego działania zarządu fundacji w sposób niezgodny z prawem, statutem lub celem organizacji.

3.5 KONTROLA NAD DZIAŁALNOŚCIĄ FUNDACJI BĘDĄCEJ INSTYTUCJĄ OBOWIĄZANĄ W ROZUMIENIU PRZEPISÓW
O PRZECIWDZIAŁANIU PRANIU PIENIĘDZY ORAZ FINANSOWANIU TERRORYZMU W ZAKRESIE ZGODNOŚCI JEJ DZIAŁANIA
Z PRZEPISAMI TEJ USTAWY (ART. 14 UST. 2 UOF).

Ustawa z dnia 1 marca 2018 r. o *przeciwdziałaniu praniu pieniędzy oraz finansowaniu terroryzmu* (Dz. U. z 2022 poz. 593 t.j.) nakłada na Ministrów obowiązek kontrolowania nadzorowanych przez nich fundacji (art. 130 ust. 2 pkt 3 ustawy), na podstawie opracowanego rocznego planu kontroli (art. 131 ust. 1 ustawy). Przy opracowaniu planu kontroli bierze się pod uwagę ryzyko prania pieniędzy oraz finansowania terroryzmu określone w szczególności w krajowej ocenie ryzyka oraz w sprawozdaniu Komisji Europejskiej.

Stosownie do treści art. 2 ust. 1 pkt 21 ustawy, instytucją obowiązaną jest fundacja ustanowiona na podstawie uof w zakresie, w jakim przyjmuje lub dokonuje płatności w gotówce o wartości równej lub przekraczającej równowartość 10 000 euro, bez względu na to, czy płatność jest przeprowadzana jako pojedyncza operacja, czy kilka operacji, które wydają się ze sobą powiązane.

3.6 Wystąpienie z wnioskiem do sądu o likwidację fundacji (art. 15 ust. 2 uof).

W momencie gdy cele fundacji zostały osiągnięte lub gdy środki finansowe i majątek na realizację celów zostały wyczerpane, fundacja zgodnie z zapisami statutu powinna zostać zlikwidowana. W przypadku gdy statut fundacji nie przewiduje jej likwidacji albo postanowienia statutu nie są przestrzegane, Minister ma prawo wystąpić do sądu z wnioskiem o likwidację takiej fundacji.

4. DZIAŁANIA NADZORCZE MINISTRA KLIMATU I ŚRODOWISKA W 2020 ROKU

Minister Klimatu i Środowiska z mocy uof w roku 2020 nadzorował **983** fundacje (wg stanu na dzień 31 grudnia 2020 r.), których cele statutowe były zgodne z zakresem działalności Ministra. Biorąc pod uwagę fundacje, które zostały zlikwidowane w 2020 r. oraz te dla których został ustalony zarządca przymusowy, całkowita liczba fundacji zobowiązanych do złożenia sprawozdania za 2020 r. wyniosła **725**. Aktualny wykaz fundacji nadzorowanych przez Ministra Klimatu i Środowiska jest dostępny na stronie ministerstwa (<https://www.gov.pl/web/klimat/nadzor-ministra-klimatu-nad-fundacjami>) oraz na portalu Otwarte Dane (<https://dane.gov.pl/>).

Działania nadzorcze jakie podejmował Departament Edukacji i Komunikacji względem fundacji polegały na analizie statutów nowych fundacji oraz zmian w statutach fundacji już istniejących. W przypadku stwierdzonych nieprawidłowości występowało z wnioskiem do Sądu o orzeczenie zgodności działania fundacji z przepisami prawa i statutem oraz celem w jakim została ustanowiona fundacja. Jednocześnie DEK po analizie statutu i celów statutowych realizowanych przez fundację występował do sądu o zmianę organu nadzorczego w przypadku, gdy działania i cele fundacji nie były zbieżne z celami realizowanymi przez Ministra Klimatu i Środowiska.

Ponadto działania nadzorcze jakie może podejmować Departament Edukacji i Komunikacji względem nadzorowanych fundacji to analizowanie sprawozdań merytorycznych z działalności fundacji pod względem zgodności i kompletności zawartych danych z rozporządzeniem oraz podejmowanie działań zmierzających do wyjaśnienia błędów lub braków formalnych w sprawozdaniach. W przypadkach uporczywego nie wywiązywania się przez fundację z obowiązku sprawozdawczości, podejmowane były czynności zmierzające do zawieszenia zarządu i wyznaczenia zarządcy przymusowego.

Poniżej znajduje się zestawienie tabelaryczne przedstawiające w liczbach działania DEK wynikające z uprawnień Ministra w ramach nadzoru sprawowanego nad fundacjami w 2020 roku.

TABELA 1. DZIAŁANIA NADZORCZE PODJĘTE PRZEZ MINISTRA DOTYCZĄCE 2020 ROKU.

Typ działań	Liczba
analiza sprawozdań, przekazanych przez fundacje	544
zapytania skierowane do Urzędu m. st. Warszawa o dane adresowe członków zarządu, rady i fundatorów fundacji	286
wezwania skierowane do fundacji, w celu przekazania/uzupełnienia sprawozdania	340
wnioski do sądu o zawieszenie zarządu i wyznaczenie zarządcy przymusowego	12
wnioski do sądu o zmianę organu nadzoru	17
maile skierowane do fundacji przypominające o terminie składania sprawozdań	446

5. DZIAŁANIA ZMIERZAJĄCE DO USPRAWNIENIA NADZORU NAD FUNDACJAMI

W związku z tym, iż obecnie dostępne formy nadzoru wynikające z *uof*, nie wprowadziły należytych uprawnień, które pozwalają na sprawne i efektywne prowadzenie nadzoru nad fundacjami, Minister Klimatu i Środowiska od 2004 r. prowadzi starania by Minister Sprawiedliwości dokonał nowelizacji *uof* poprzez wprowadzenie instrumentów uskuteczniających sprawowanie nadzoru nad fundacjami.

W trakcie procesu legislacyjnego znajduje się projekt nowej ustawy w sprawie sprawozdawczości organizacji pozarządowych, planowany termin wejścia w życie to 2023 r. Projekt ma na celu ujednoczenie przekazywania wszystkich sprawozdań do Narodowego Instytut Wolności – Centrum Rozwoju Społeczeństwa Obywatelskiego (NIW-CRSO). Następnie NIW-CRSO będzie odpowiedzialny za przekazywanie informacji o wpłynięciu sprawozdania do ministra nadzorującego daną fundację.. Minister Klimatu i Środowiska na posiedzeniu Komitetu do Spraw Pożytku Publicznego zgłosił liczne zastrzeżenia do projektu ustawy, z których większość została odrzucona.

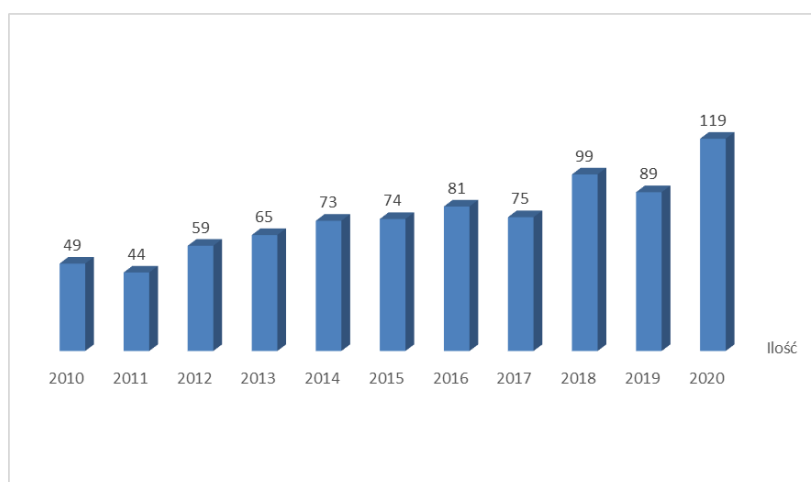
6. ANALIZA DZIAŁALNOŚCI FUNDACJI

6.1 ANALIZA SPRAWOZDAWCZOŚCI

Pierwsze istniejące do dziś fundacje ustanowione w dziedzinie szeroko pojętej ochrony środowiska zostały zarejestrowane w rejestrze fundacji w roku 1989.

W Krajowym Rejestrze Sądowym w latach 2001-2020 zarejestrowano 1038¹ nowych fundacji, które podczas rejestracji, zakres działań określiły jako zbieżne z działaniami administracji rządowej klimat, energia i środowisko. Ponadto, w 2020 roku, w wyniku działań podjętych przez DEK spod nadzoru Ministra Klimatu i Środowiska pod nadzór innych Ministrów przeszło 6 fundacji.

WYKRES 1. LICZBA ZAREJESTROWANYCH FUNDACJI NA PRZESTRZENI LAT.

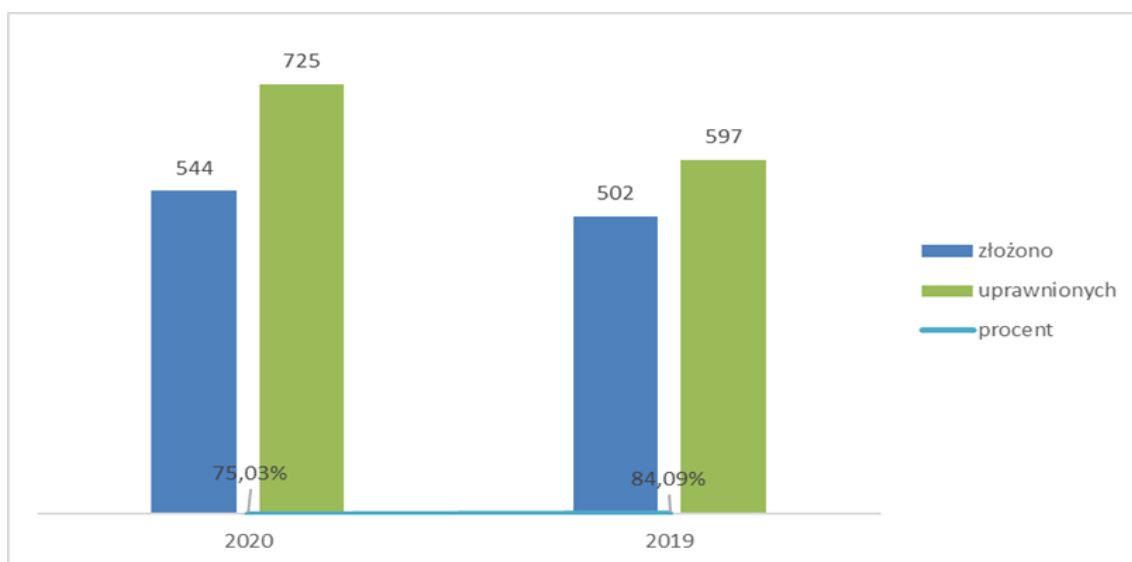

¹ Liczba fundacji zarejestrowanych w KRS do dnia 31.12.2020 r. (nie uwzględnia fundacji, które zostały zlikwidowane lub zmieniły organ nadzoru).

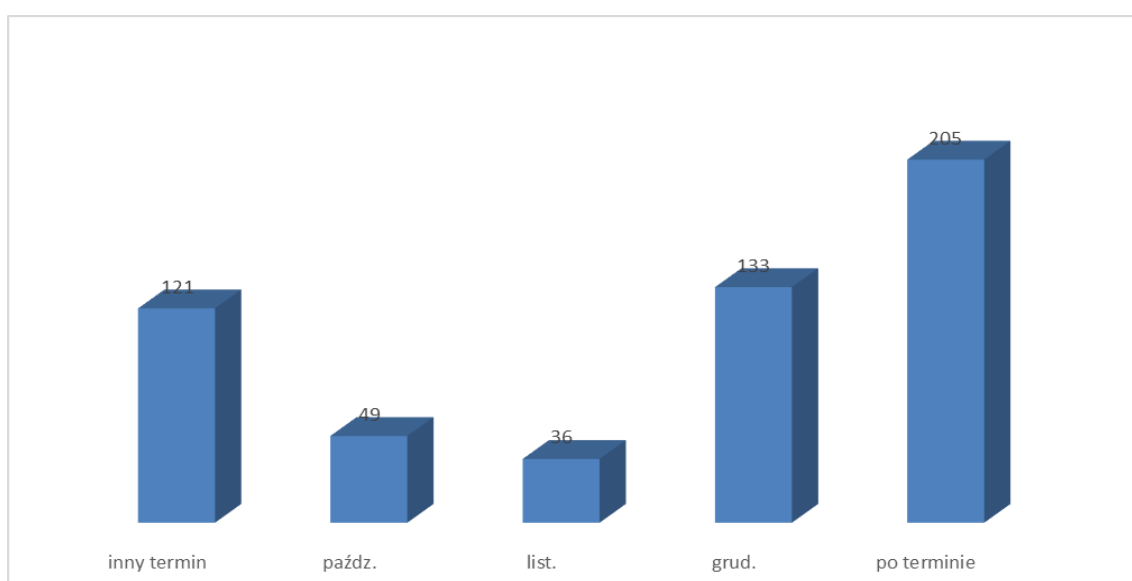
Nieustanny wzrost fundacji, których cele statutowe są związane z działalnością Ministra Klimatu i Środowiska, najprawdopodobniej przedkłada się na tzw. świadomość ekologiczną społeczeństwa, czyli stopień zainteresowania tematyką ochrony środowiska, klimatu, właściwej gospodarki odpadami czy odnawialnych źródeł energii, a także na poziom wiedzy na temat różnych metod pozytywnego wpływu na stan środowiska.

Biorąc pod uwagę rejestr fundacji w KRS na dzień 31 grudnia 2020 roku, Minister nadzorował **983** fundacje, z czego do złożenia sprawozdania za 2020 rok zobowiązanych było **725** fundacji. Sprawozdania merytoryczne z działalności fundacji za 2020 rok przekazały **544** fundacje (**75%**), co stanowi **10%** spadek skuteczności nadzoru w porównaniu do roku ubiegłego. Należy zaznaczyć, iż w 2020 roku nastąpił znaczny wzrost nadzorowanych fundacji, jak również liczby złożonych sprawozdań, wobec czego spadek skuteczności nadzoru należy uznać jako pozorny.

WYKRES 2. LICZBA ZŁOŻONYCH SPRAWOZDAŃ W LATACH 2019-2020.

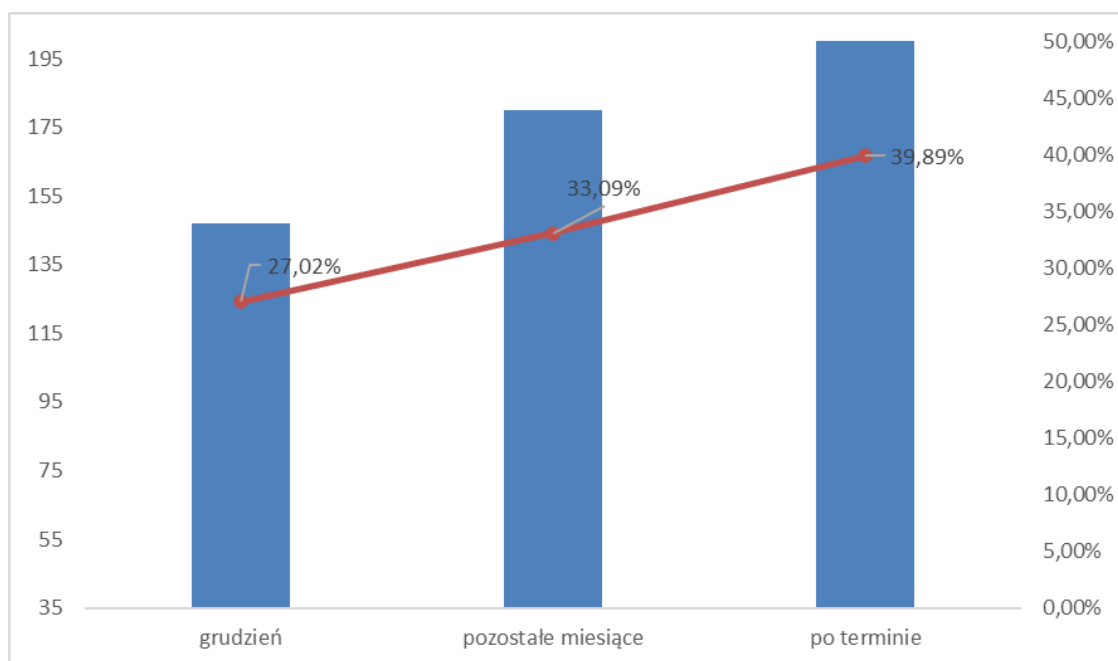
WYKRES 3. STRUKTURA WPŁYWU SPRAWOZDAŃ ZA 2020 R. WEDŁUG MIESIĘCY.

W 2020 roku sprawozdania merytoryczne z działalności fundacji najczęściej składano w grudniu czyli ostatecznym terminie na dopełnienie obowiązku sprawozdawczości. Spory odsetek fundacji blisko 40%, (tj. **205**) złożyło sprawozdania dopiero po otrzymaniu wezwania pod rygorem złożenia przez Ministra Klimatu i Środowiska wniosku do sądu o zawieszenie zarządu i wyznaczenie zarządcy przymusowego.

DEK w prowadzonej bazie fundacji zgromadził adresy e-mail dla około 50% fundacji (dobrowolnie udostępnionych przez fundacje), dzięki temu możliwe jest szybkie i ekologiczne przypomnienie o zbliżającym się upływie terminu na przekazanie sprawozdania. W 2020 roku DEK wykorzystując zebrane adresy mailowe wysłał przypomnienia do 446 fundacji, pomimo tego **340** fundacji pozostało bez reakcji co z kolei skutkowało wysłaniem pisemnego przypominającego wezwania do złożenia sprawozdania.

WYKRES 4. MIESIĄCE SKŁADANIA SPRAWOZDAŃ ZA 2020 ROK.

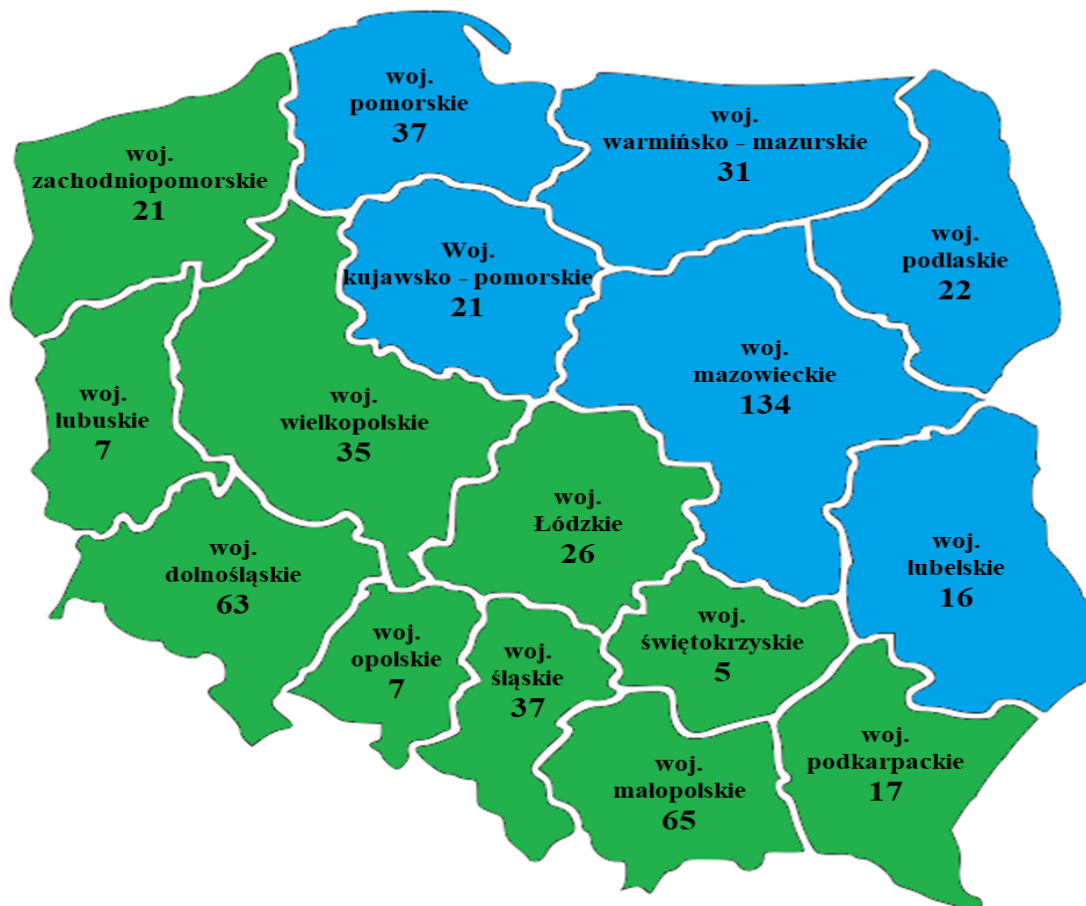
Najczęstszym wskazywanym przez zarządy fundacji usprawiedliwieniem dotyczącym niedotrzymania terminu dostarczenia sprawozdania merytorycznego do organu nadzorującego są kłopoty organizacyjne (brak pracowników), zdrowotne, finansowe lub trudności w zebraniu niezbędnych danych, a także sytuacja w Polsce związana z epidemią wirusa SARS-CoV-2.

Na podstawie poniższej mapy można zauważyć zależność pomiędzy ilością prowadzonych fundacji w danym województwie a liczbą ludności². Może to wynikać w dużej mierze z możliwości dotarcia fundacji z jej celami statutowymi do możliwie jak największej liczby odbiorców. Również zlokalizowanie fundacji w obrębie dużych metropolii ma wpływ na możliwość pozyskania funduszy od ewentualnych sponsorów i darczyńców.

² wg danych o zaludnieniu w danym województwie podanych przez GUS stan na 31 grudnia 2021 r. (<https://stat.gov.pl/obszary-tematyczne/ludnosc/ludnosc/powierzchnia-i-ludnosc-w-przekroju-terytorialnym-w-2021-roku,7,18.html>)

MAPA1. LICZBA FUNDACJI WG WOJEWÓDZTW*.

6.2. ANALIZA GŁÓWNYCH PRZEDSIĘWZIĘĆ MERYTORYCZNYCH REALIZOWANYCH PRZEZ FUNDACJE W 2020 ROKU.

Przedsięwzięcia realizowane przez fundacje działające w zakresie ochrony środowiska, klimatu i energii w 2020 r. tak jak w latach ubiegłych można podzielić na sześć najczęściej występujących aktywności tj.:

- propagowanie ochrony środowiska,
- bezpośrednia działalność na rzecz ochrony środowiska,
- pomoc i wspieranie finansowe inicjatyw ekologicznych,
- działalność badawcza,
- inna działalność,
- brak działalności w roku sprawozdawczym.

Duża część fundacji prowadzi jednocześnie działalność na wielu płaszczyznach aktywności, wobec czego niejednokrotnie działania fundacji mieszczą się w dwóch a nawet i trzech wykazanych punktach aktywności, w takim przypadku do niniejszej analizy przyjęto działalność najczęściej występującą w roku sprawozdawczym.

Ze złożonych sprawozdań merytorycznych z działalności fundacji wynika, że spora część tj. **33%** organizacji nadzorowanych przez Ministra Klimatu i Środowiska zajmuje się propagowaniem idei ochrony środowiska, klimatu i energii. Działalność ta polega na wspieraniu inicjatyw ekologicznych, promowaniu nowoczesnych rozwiązań technologicznych, prowadzeniu działalności informacyjnej, wydawniczej, szkoleniowej i popularyzatorskiej w zakresie ochrony i zrównoważonego rozwoju środowiska, klimatu i energii.

Duży odsetek tj. aż **39%** fundacji wskazało, że nie prowadziło działalności statutowej. Jako najczęstsze przyczyny braku realizacji działań statutowych fundacje wskazywały niezdolność uzyskania funduszy w roku sprawozdawczym lub pozyskiwanie funduszy na cele realizowane w przyszłych latach, a także kwestie administracyjne związane z wyznaczeniem strategii na lata następne. Należy także zaznaczyć, że fundacje, które nie wskazały w przesłanym sprawozdaniu informacji o podjętych działaniach w okresie sprawozdawczym (pomimo podjętych działań zmierzających do uzyskania tych informacji), jak również te, które nie odnotowały żadnych przychodów ani nie wygenerowały kosztów, również zostały zakwalifikowane jako nie wykonujące działalności w danym roku.

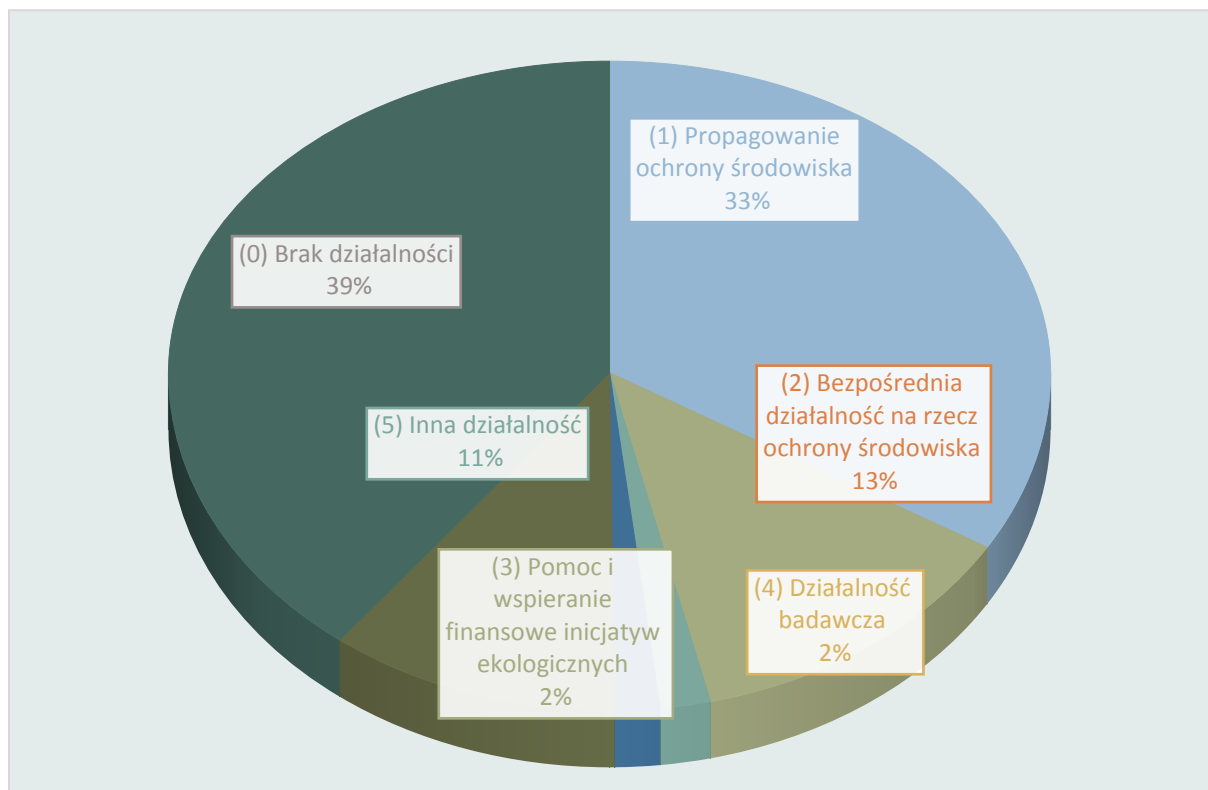
Następną, mniej liczną grupą stanowiącą **13%**, są fundacje, które podejmowały bezpośrednie działania na rzecz ochrony środowiska i klimatu. Głównym celem tych fundacji jest ochrona zagrożonych gatunków roślin i zwierząt, sprzątanie terenów zielonych czy też informowanie o zdarzeniach mających negatywny wpływ na środowisko np. takie jak dzikie wysypiska śmieci.

Nieco mniej fundacji, stanowiących **11%**, wykazało aktywność w prowadzeniu innej działalności – związanej pośrednio z ochroną środowiska, klimatem lub energią. Są to działania w większości o charakterze edukacyjnym (stypendia dla studentów), społecznym (aktywizowanie społeczności, przeciwdziałanie bezrobociu) lub charytatywnym (np. pomoc niepełnosprawnym), czy też opieka nad chorymi i bezdomnymi zwierzętami. Na uwagę zasługuje fakt, iż w niektórych przypadkach Minister Klimatu i Środowiska nie jest Ministrem właściwym ze względu na wykazany cel działania, jednakże należy domniemywać, że w kolejnym okresie sprawozdawczym fundacje będą wykonywały działania będące w ich statucie zgodne z zakresem i celami ministra nadzorującego.

Najmniejszą ilość działań podjęły fundacje stanowiące po **2%** ogółu w dwóch obszarach. Pierwszy obszar, dotyczy działalności badawczej i naukowej (to fundacje zajmujące się opracowywaniem opinii, analiz, ekspertyz i prognoz. Wyniki ich badań często wykorzystywane są przy realizacji programów czy projektów dotyczących zagadnień ekologicznych i mających na celu optymalizację gospodarowania zasobami środowiska). Drugim, najmniejszym obszarem działań fundacji, jest pomoc i wspieranie finansowe inicjatyw ekologicznych (zalicza się do nich zarówno niewielkie fundacje zbierające fundusze na określony cel np. budowę inicjatyw ekologicznych jak budowa oczyszczalni ścieków, jak i fundacje finansujące potężne projekty ekologiczne).

Poniższy wykres przedstawia rozłożenia procentowe działań fundacji na najczęściej realizowane cele statutowe w 2020 roku. Należy też zauważyć, że podział procentowy aktywności fundacji od kilku lat rozkłada się na porównywalnym poziomie.

WYKRES 5. GŁÓWNE ZADANIA REALIZOWANE PRZEZ FUNDACJE W 2020 R.

6.3. ANALIZA DANYCH FINANSOWYCH Z DZIAŁALNOŚCI FUNDACJI ZA 2020 ROK

TABELA 2. ŁĄCZNE PRZYCHODY I WYDATKI, STRUKTURA FUNDACJI W LATACH 2019-2020.

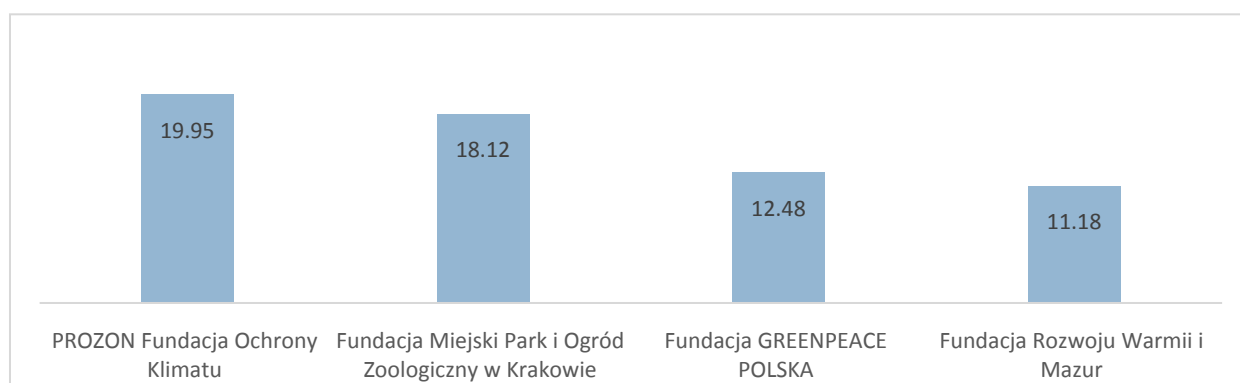
Przychody i wydatki	2020				2019			
	Liczba (przychody)	Przychód (w tys zł)	Liczba (wydatki)	Wydatki (w tys zł)	Liczba (przychody)	Przychód (w tys zł)	Liczba (wydatki)	Wydatki (w tys zł)
do 100 tys. zł	413 75,9%	4 538 2,8%	425 78,1%	4 286 2,8%	390 77,7%	4 669 2,6%	401 79,9%	4 822 2,9%
od 100 tys. do 1 mln zł	98 18,0%	33 396 20,5%	89 16,4%	31 936 20,9%	79 15,7%	27 995 15,5%	73 14,5%	27 503 16,3%
od 1 mln do 10 mln zł	29 5,3%	63 895 39,2%	26 4,8%	61 465 40,3%	28 5,6%	64 326 35,7%	24 4,8%	61 826 36,7%
ponad 10 mln zł	4 0,7%	61 275 37,6%	4 0,7%	55 007 36,0%	5 1,0%	83 123 46,2%	4 0,8%	74 232 44,1%
RAZEM	544	163 104	544	152 694	502	180 113	502	168 383

Na podstawie uzyskanych danych ze sprawozdań merytorycznych z działalności fundacji za 2020 r. można stwierdzić, że zdecydowana większość fundacji (**75,9%**) rozporządza niewielkimi środkami finansowymi tj. do **0,1 mln zł**.

Tylko 4 fundacje osiągnęły przychody powyżej 10 mln zł, co stanowiło **37,6%** sumy przychodów. Również tylko 4 fundacje wydatkowały środki powyżej 10 mln zł, co stanowiło **36%** ogólnej sumy wszystkich wydatków fundacji nadzorowanych przez Ministra Klimatu i Środowiska.

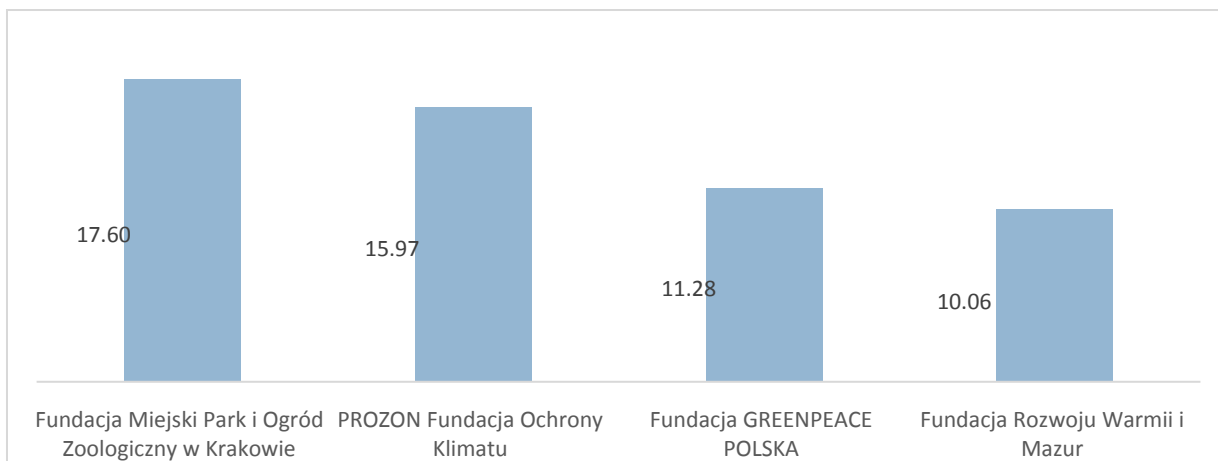
Fundacją z najwyższymi przychodami w 2020 r. jest *PROZON Fundacja Ochrony Klimatu*, której przychody w 2020 roku wyniosły niemal **19,95 mln zł**. Drugą fundacją pod względem wielkości pozyskanych przychodów jest *Fundacja – Miejski Park i Ogród Zoologiczny w Krakowie*, której poziom przychodów w 2020 roku wyniósł **18,12 mln zł**, natomiast na trzecim miejscu uplasowała się *Fundacja GREENPEACE Polska* z przychodami **12,48 mln zł**. Kolejna fundacja z przychodami powyżej 10 mln zł to *Fundacja Rozwoju Warmii i Mazur* z wynikiem na poziomie **11,18 mln zł**. W bieżącym zestawieniu nie zostało uwzględnione sprawozdanie z działalności fundacji *WWF Polska* za 2020 rok. Powodem tego jest zmiana rozliczania z roku obrotowego na inny niż kalendarzowy, co skutkuje niemożliwością w szacowaniu faktycznych działań fundacji za 2020 rok.

WYKRES 6. FUNDACJE O NAJWIĘKSZYCH UZYSKANYCH PRZYCHODACH (W MLN ZŁ) W 2020 R.

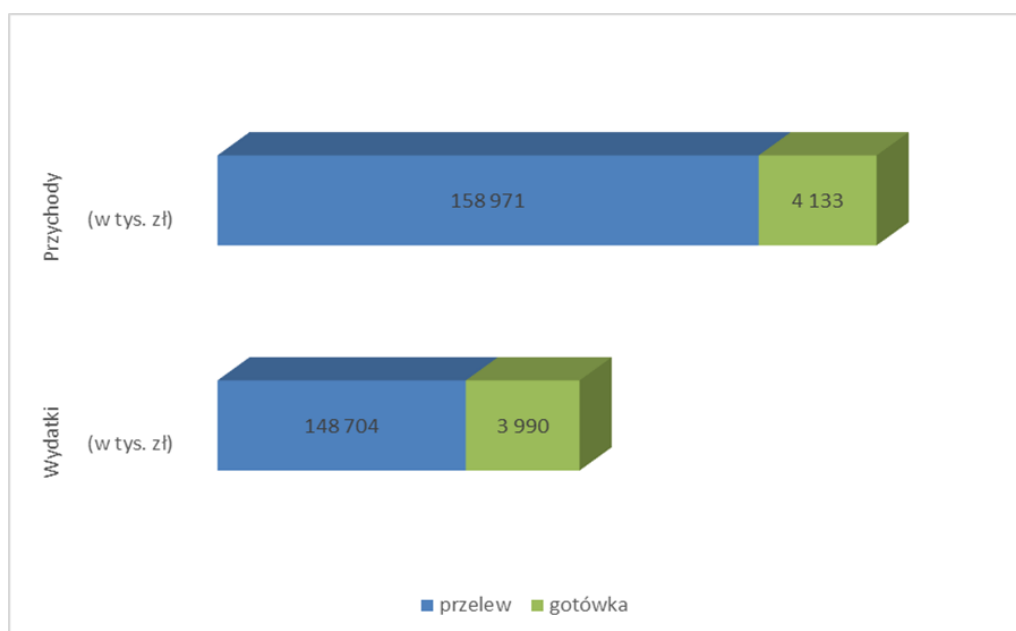
Z kolei **wydatki powyżej 10 mln zł** w 2020 r. wykazały 4 fundacje. Najwięcej, bo aż **17,60 mln zł** wydatkowanych funduszy odnotowała *Fundacja Miejski Park i Ogród Zoologiczny w Krakowie*, następnie *PROZON Fundacja Ochrony Klimatu*, której wydatki ukształtowały się na poziomie **15,97 mln zł**. Trzecia co do wielkości wydatków jest *Fundacja GREENPEACE POLSKA* z kwotą **11,28 mln**, a ostatnia to Fundacja Rozwoju Warmii i Mazur **10,16 mln**.

WYKRES 7. FUNDACJE O NAJWIĘKSZYCH WYDATKOWANYCH KWOTACH (w mln zł) W 2020 R.

Zarówno w latach ubiegłych tak i w roku 2020 największy udział w przychodach fundacji miały wpływy na działalność statutową (składki, darowizny, dotacje, odpłatna działalność w ramach celów statutowych), które stanowiły **79,6%** sumy wszystkich wpływów fundacji. Przychody z prowadzonej przez fundacje działalności gospodarczej to **16,1%** ogólnej sumy przychodów, natomiast pozostałe przychody to **4,3%** wpływów, które stanowiły m.in. przychody finansowe.

WYKRES 8. WYDATKI I PRZYCHODY W 2020 R. WZGLĘDEM FORMY PŁATNOŚCI

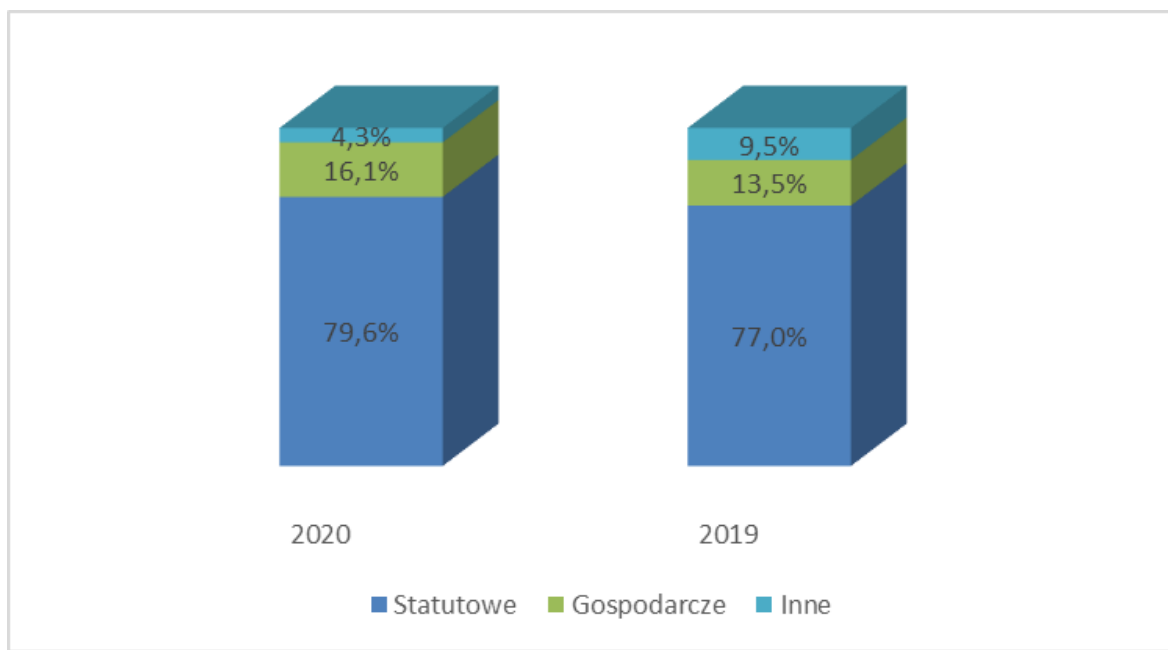

Jak wynika z danych fundacji w 2020 r. najczęstszą formą rozliczeń był przelew. W roku sprawozdawczym na rachunki bankowe fundacji, wpłynęło niemal **159 tys. zł.**, natomiast wpływy w gotówce wyniosły zaledwie nieco ponad **4 tys. zł.** Wydatki podobnie jak przychody, również głównie były dokonywane w formie bezgotówkowej i wynosiły ok **149 tys. zł.**, natomiast wydatki gotówkowe nie przekroczyły 4 tys. zł.

TABELA 3. ŹRÓDŁO ORAZ STRUKTURA PRZYCHODÓW W LATACH 2019-2020.

Źródła przychodów	2020		2019	
	(w tys. zł)	%	(w tys. zł)	%
Statutowe	129 856	79,6%	138 766	77,0%
Gospodarcze	26 313	16,1%	24 308	13,5%
Inne	6 935	4,3%	17 039	9,5%
RAZEM	163 104	100%	180 113	100%

WYKRES 9. PORÓWNANIE STRUKTURY PRZYCHODÓW FUNDACJI W LATACH 2019-2020.

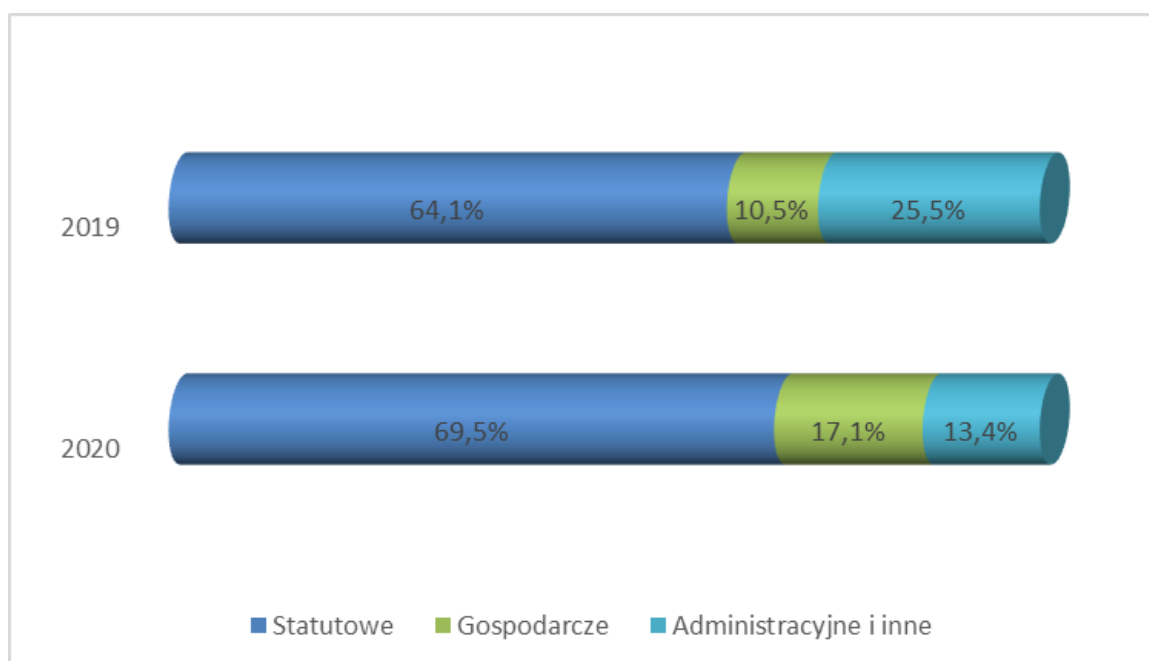

Struktura wydatków fundacji za 2020 rok przedstawia się następująco: **69,5%** to wydatki na cele statutowe, cele gospodarcze to **17,1%**, natomiast **13,4%** to wydatki związane z kosztami administracyjnymi i innymi, w tym: czynsze, wynagrodzenia, koszty finansowe. Porównując wydatki w 2020 roku z rokiem poprzednim, widać prawie dwukrotny spadek wydatków na cele administracyjne i inne, blisko **7%** wzrostu wydatków na cele gospodarcze i **5%** wzrostu na cele statutowe. Warto zauważyć, iż corocznie fundacje zwiększają swoje wydatki na realizację celów statutowych.

TABELA 4. CELE WYDATKÓW FUNDACJI ORAZ ICH STRUKTURA W LATACH 2019-2020.

Cele wydatków	2020		2019	
	(w tys. zł)	%	(w tys. zł)	%
Statutowe	106 121	69,5%	108 091	64,1%
Gospodarcze	26 041	17,1%	17 656	10,5%
Administracyjne i inne	20 532	13,4%	42 936	25,5%
RAZEM	152 694	100%	168 683	100%

WYKRES 10. PORÓWNANIE STRUKTURY WYDATKÓW FUNDACJI W LATACH 2019-2020.

6.4 ORGANIZACJE POŻYTKU PUBLICZNEGO ANALIZA DANYCH Z DZIAŁALNOŚCI

Organizacja pożytku publicznego (w skrócie OPP) to organizacja pozarządowa, której sąd rejestrowy (Krajowy Rejestr Sądowy, w skrócie KRS) przyznał, na jej wniosek, status pożytku publicznego. Z chwilą uzyskania owego statusu, organizacji przysługuje prawo do otrzymywania 1% podatku, jednocześnie organizacja nabywa dodatkowe obowiązki w zakresie sprawozdawczości merytorycznej i finansowej. Fundacja posiadająca status organizacji pożytku publicznego zamieszcza sprawozdanie merytoryczne w Narodowym Instytucie Wolności najpóźniej do 15 lipca następnego

roku, za który organizacje składają sprawozdania (ze względu na sytuację epidemiczną w kraju od 2020 roku termin wydłużono do października). W związku z powyższym fundacja OPP jest zwolniona z obowiązku składania sprawozdania z działalności właściwemu ministrowi. Pod nadzorem Ministra Klimatu i Środowiska w 2020 roku było 38 organizacji pożytku publicznego.

Według danych fundacji OPP wydatki za 2020 rok przedstawiają się następująco: **80,9%** to wydatki na cele statutowe, cele gospodarcze to **7,7%**, natomiast **11,5%** to wydatki związane z kosztami administracyjnymi i innymi.

Podobnie w przychodach fundacji, największy udział miały wpływy na działalność statutową (składki, darowizny, dotacje, odpłatna działalność w ramach celów statutowych), które stanowiły **85,7%** sumy wszystkich wpływów fundacji OPP. Przychody z prowadzonej przez fundację działalności gospodarczej to **10,5%** ogólnej sumy przychodów OPP, natomiast pozostałe przychody to **3,8%** wpływów, które stanowiły m.in. przychody finansowe.

TABELA 5. CELE WYDATKÓW FUNDACJI OPP ORAZ ICH STRUKTURA W ROKU 2020

Cele wydatków OPP	2020	
	(w tys. zł)	%
Statutowe	29 082	80,9%
Gospodarcze	2 759	7,7%
Administracyjne i inne	4 120	11,5%
RAZEM	35 961	100%

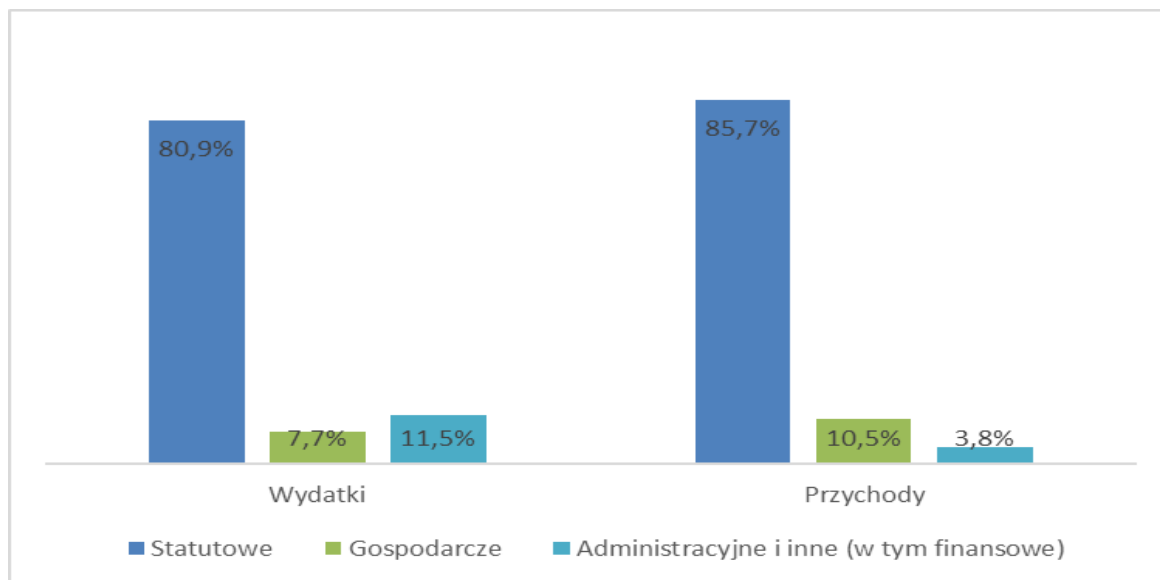
TABELA 6. ŹRÓDŁA PRZYCHODÓW FUNDACJI OPP ORAZ ICH STRUKTURA W ROKU 2020

Źródła przychodów OPP	2020	
	(w tys. zł)	%
Statutowe	28 430	85,7%
Gospodarcze	3 475	10,5%
Inne, finansowe	1 260	3,8%

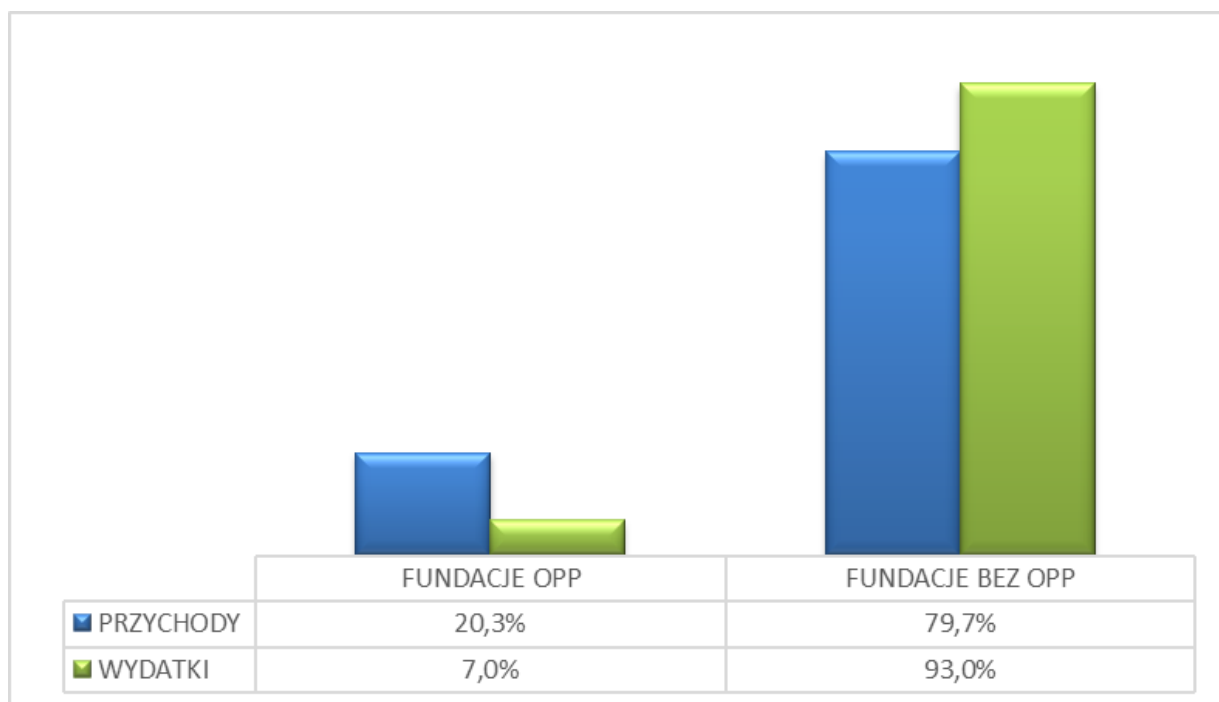
RAZEM	33 165	100%
-------	--------	------

WYKRES 11. PORÓWNANIE WYDATKÓW I PRZYCHODÓW FUNDACJI OPP ZA 2020 R.

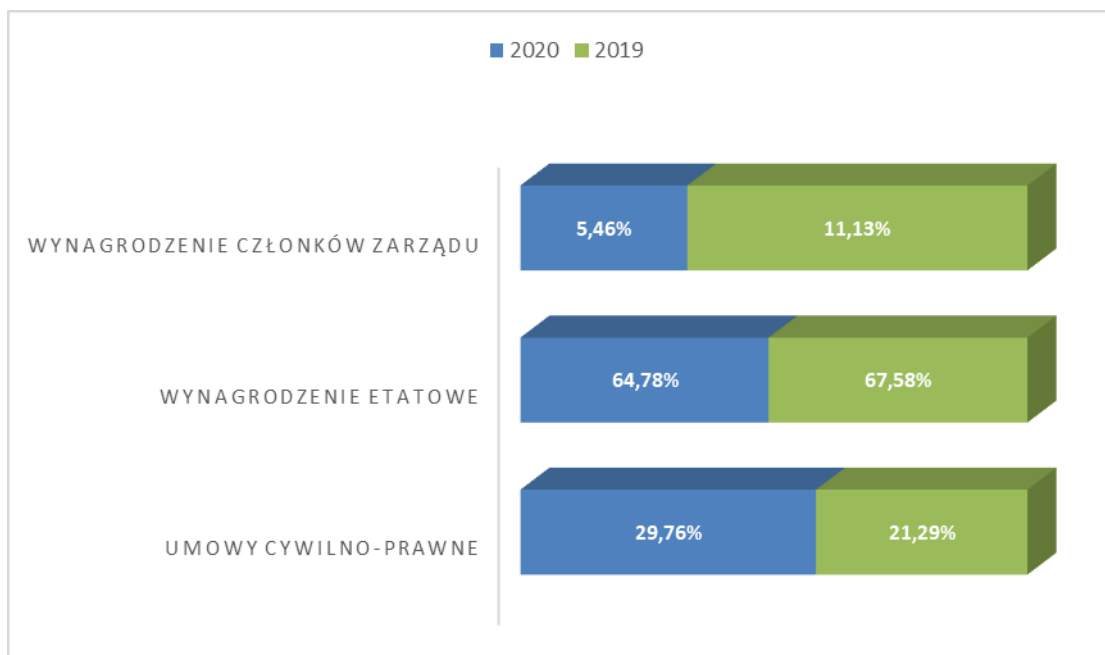

Przychody fundacji OPP w 2020 r. osiągnęły ponad **20,3%** ogólnych przychodów fundacji podlegających nadzorowi Ministra Klimatu i Środowiska. Wydatki, natomiast stanowiły **7%** ogólnych kosztów jakie poniosły fundacje w 2020 roku.

WYKRES 12. WYDATKI I DOCHODY FUNDACJI OPP ZA 2020 R. W ZESTAWIENIU Z FUNDACJAMI BEZ OPP.

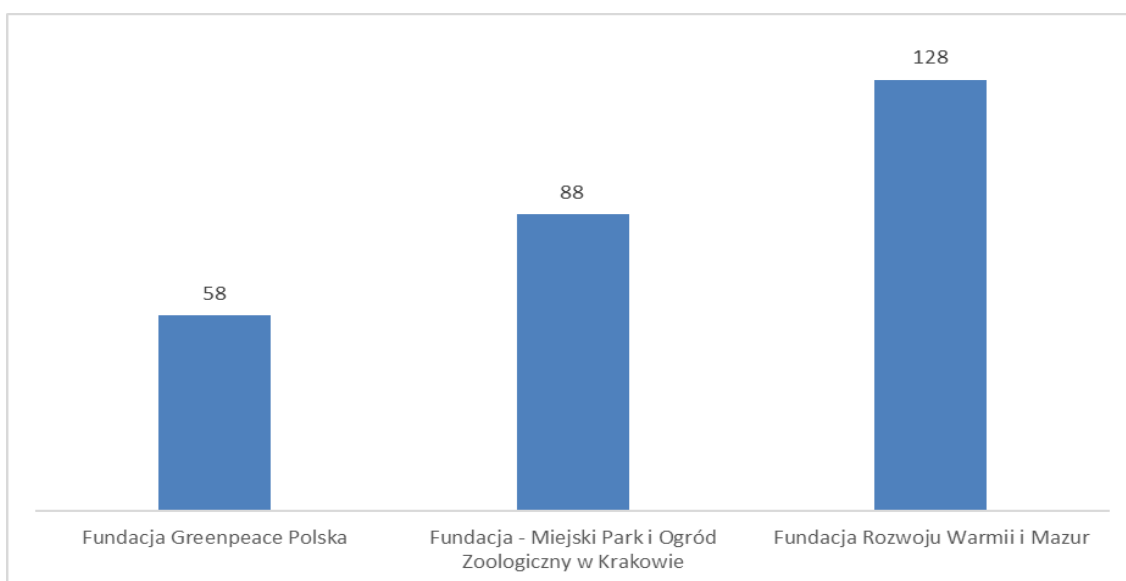

WYKRES 13. WYDATKI NA WYNAGRODZENIE LATACH 2019-2020.

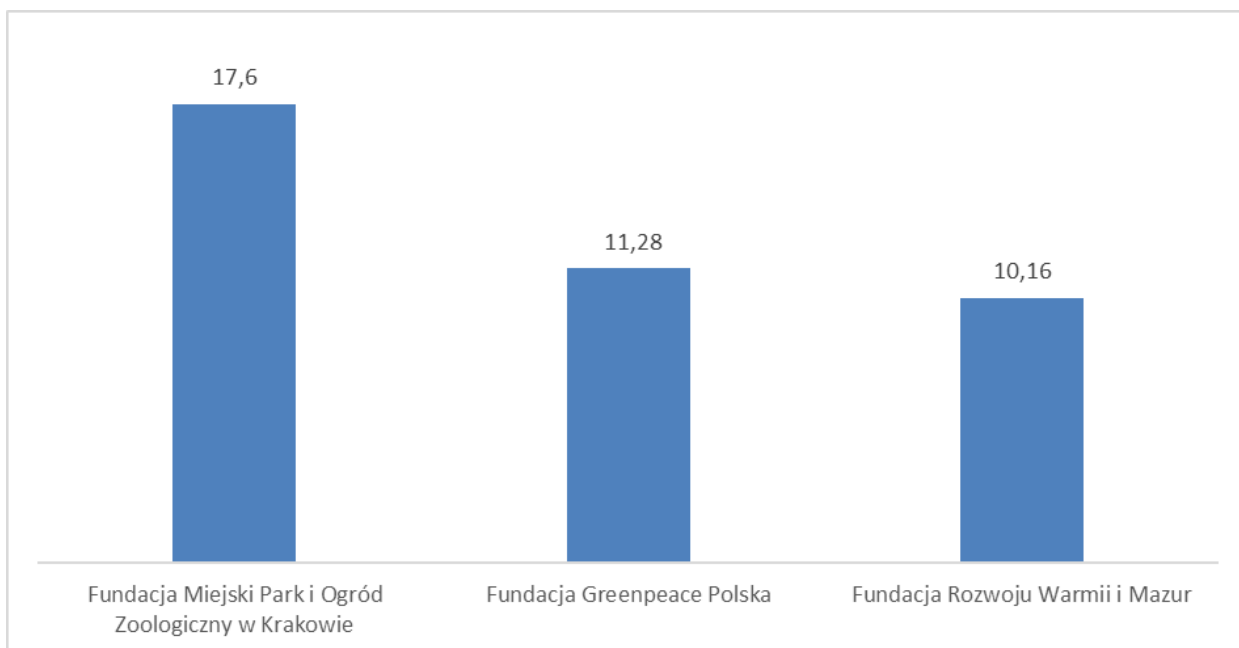

Niezmiennie, zatrudnienie w większości fundacji (86%) zarówno członków organów fundacji jak również innych pracowników było wykonywane w ramach prac społecznych tzw. wolontariatu. Spośród **544** fundacji, **98** oświadczyło, że zatrudniały pracowników etatowych, a ich całkowita liczba wyniosła **704 osoby** o łącznej wartości wypłaconych wynagrodzeń **60 mln zł**. Ponadto **120** fundacji zatrudniało pracowników na umowy cywilnoprawne (umowy zlecenie i o dzieło) a ich łączna wartość przekroczyła **10 mln zł**, z kolei **35** fundacji wypłaciło wynagrodzenie członkom organu zarządzającego o łącznej wartości **3,3 mln zł**.

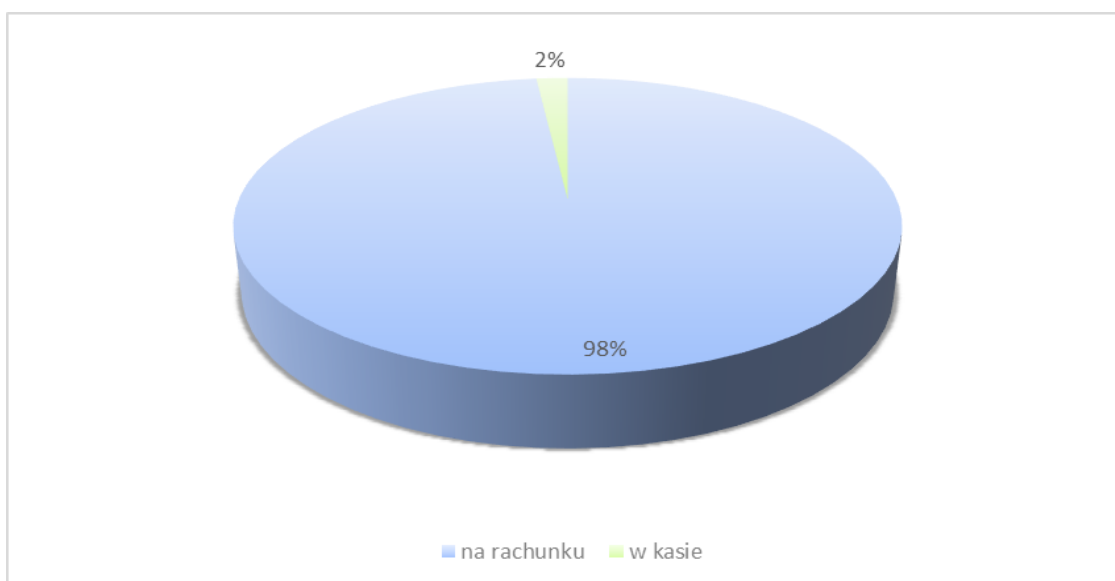
WYKRES 14. FUNDACJE ZATRUDNIAJĄCE W 2020 R. Z NAJWIĘKSZĄ ILOŚCIĄ PRACOWNIKÓW ETATOWYCH.

WYKRES 15. WYDATKI FUNDACJI O NAJWIĘKSZYM ZATRUDNIENIU W 2020 R.

WYKRES 15. STAN FINANSOWY NA 31 GRUDNIA 2020 R.

Wg danych przekazanych przez fundacje, na ostatni dzień roku 2020 organizacje pozarządowe na rachunkach bankowych zebrały kwotę blisko **54 mln. zł.**, co stanowi **98%** w stosunku do środków zgromadzonych w kasach fundacji tj. kwoty niemal **0,1 mln. zł.** Należy podkreślić, że zebrane dane pochodzą wyłącznie z fundacji bez OPP, jako że Organizacje Pożytku Publicznego nie mają obowiązku ujawniać stanu finansowego na koniec roku.

7. INFORMACJA O ZADANIACH ZLECONYCH PRZEZ MINISTERSTWO KLIMATU I ŚRODOWISKA FUNDACJOM DZIAŁAJĄCYM W ZAKRESIE OCHRONY ŚRODOWISKA I ZRÓWNOWAŻONEGO ZARZĄDANIA ŚRODOWISKIEM W 2020 ROKU.

W 2020 roku Ministerstwo Środowiska nie zlecało zadań fundacjom działającym w zakresie ochrony środowiska, klimatu i zrównoważonego zarządzania środowiskiem.

8. WNIOSKI KOŃCOWE

Na dzień 25 kwietnia 2022 r. do Departamentu Edukacji i Komunikacji zostały przekazane **544** sprawozdania merytoryczne z działalności fundacji za 2020 rok, co stanowi **75%** z **725** nadzorowanych przez Ministra Klimatu i Środowiska fundacji, które były zobowiązane do złożenia wymienionych sprawozdań. W zestawieniu uwzględniono sprawozdania złożone po terminie do dnia sporządzenia niniejszego dokumentu.

Fundacje, które prowadzą działalność statutową i realizują swoje cele (w tym także fundacje o najwyższych przychodach i wydatkach) w większości przypadków wypełniają narzucony przez *uof* obowiązek składania sprawozdań. Największy problem ze złożeniem sprawozdania wykazują fundacje małe, nie prowadzące żadnej działalności w roku sprawozdawczym.

Fundacje, w przeważającej większości przypadków, sporządzały sprawozdanie zgodnie z wymogami rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości w sprawie ramowego zakresu sprawozdania z działalności fundacji a największą wagę przykładają do opisu swojej działalności statutowej, obszernie i szczegółowo przedstawiając swoje osiągnięcia i napotymane problemy przy ich realizacji. Mniej precyzyjnie wykazywane były dane finansowe, co w dużej mierze utrudniało prawidłowe przeanalizowanie struktury przychodów i kosztów działalności fundacji. Rzetelność sporządzania danych jest też związana z opracowaniem przez DEK autorskiego wzoru sprawozdania uwzględniającego wszystkie punkty rozporządzenia w sprawie ramowego zakresu sprawozdania z działalności fundacji. Wzór sprawozdania jest opublikowany na stronie internetowej ministerstwa i obserwujemy, że inne resorty również zaczynają go powielać i wykorzystywać.

Zgodnie z postanowieniami *uof*, zadaniem organu nadzorczego jest podejmowanie stosownych działań wobec nadzorowanych fundacji, tj. egzekwowanie od fundacji działalności zgodnej z prawem, statutem oraz celem, dla którego fundacja została ustanowiona. Jednakże obowiązujące przepisy regulujące nadzór Ministra Klimatu i Środowiska nad fundacjami nie dają możliwości szybkiego i skutecznego sprawowania nadzoru. Jedynie Sąd posiada faktyczne instrumenty do sprawowania nadzoru, co czyni pod warunkiem wystąpienia przez ministra nadzorującego ze stosownym wnioskiem.

Z doświadczenia Ministerstwa Klimatu i Środowiska wynika, że bez znaczących zmian przepisów *uof*, nadających organom faktyczne uprawnienia do sprawowania skutecznego nadzoru nad fundacjami – nadzór w odniesieniu do fundacji naruszających regulacje prawne i swoje statuty będzie nadzorem formalnym charakteryzującym się bardzo małą skutecznością.

W roku 2020 tak jak w latach ubiegłych wykonywanie obowiązków nadzorczych było skoncentrowane w szczególności na:

- działaniach zmierzających do zdyscyplinowania fundacji w zakresie składania sprawozdań oraz ich merytorycznej poprawności i zgodności z wymogami obowiązującego w tym zakresie rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości;
- informowaniu o obowiązujących przepisach prawnych w zakresie tworzenia i rejestrowania fundacji, procedurach likwidacyjnych, obowiązkach z zakresów sprawozdawczości, itp.;

- wnioskowaniu do sądu w sprawach zbadania zgodności działania fundacji z przepisami prawa, statutem i celem, zawieszenia zarządu fundacji i wyznaczenia zarządcy przymusowego oraz likwidacji fundacji;
- zaskarżaniu wadliwych postanowień o zarejestrowaniu fundacji (głównie, ze względu na błędne wskazanie Ministra Klimatu i Środowiska jako organu nadzoru);
- współpracy z organami administracji rządowej i samorządowej oraz organami ścigania w celu zwalczania niezgodnych z prawem działań podległych Ministrowi fundacji.